

DIFERITI ȘI EGALI

SUBIECTELE EDIȚIEI:

- Despre ce este proiectul?
- Cum a apărut „Diferiți și Egali”?
- Copiii mediatori – cine sunt și ce fac?
- Ce este dreptul copilului la nondiscriminare și protecție față de violență?
- Adresările copiilor către responsabilii de protecția drepturilor copiilor: părinți, îngrijitori, profesori și alți profesioniști

- Buletinul este publicat în cadrul proiectului „Includerea socială a copiilor prin participare”, implementat de Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului din Moldova (CIDDC) în parteneriat cu Direcția Învățământ Călărași. Proiectul este susținut financiar de Programul Egalitate și Participare Civică al Fundației Soros-Moldova.
- Apare trimestrial și este adresat copiilor, părinților, îngrijitorilor și profesioniștilor care comunică cu copiii: cadre didactice, asistenți sociali, factorilor de decizie responsabili de protecția copilului la nivel local etc.

Despre ce este proiectul?

Proiectul „Includerea socială a copiilor prin participare” a început în luna iulie 2012 și se desfășoară în patru instituții de învățământ din raionul Călărași: gimnaziile Pîrjolteni, Bahmut, Răciula și Liceul Teoretic Țibirica.

Scopul proiectului este să reducă discriminarea copiilor, inclusiv a celor de etnie roma, prin promovarea egalității și împuternicirea copiilor de a-și revendica drepturile.

În decurs de câteva luni, profesorii din instituțiile implicate în proiect au fost instruiți cu privire la drepturile copilului, diversitate și non-discriminare, după care au desfășurat ore de dirigenție folosind activități incluzive.

Pe lângă activitățile cu profesorii, proiectul prevede și instruirea elevilor, pentru a putea să recunoască situațiile de discriminare și să le comunice adulților. Activitatea copiilor mediatori este un exemplu cum elevii pot participa la crearea unui mediu școlar incluziv și non-discriminatoriu, alături de profesori.

Asemenea activități vor crea condiții pentru copii să afle lucruri noi unii despre alții, iar aceasta va contribui la diminuarea stereotipurilor, prejudecăților și discriminării și va contribui la stabilirea unor relații bazate pe respect și prietenie atât între copii, cât și între elevi și profesori.

Cum a apărut „Diferiți și Egali”?

Publicarea acestui buletin vine din dorința copiilor mediatori de a-și face vocea auzită. Pe paginile buletinului „Diferiți și Egali” copiii mediatori își propun să informeze semenii și adulții despre cele observate de ei în școală și comunitate, venind de asemenea cu propuneri pentru a preveni discriminarea și violența.

Copiii mediatori așteaptă ca în urma citirii buletinului:

- **colegii** să afle mai multe despre discriminare și dreptul de a nu fi discriminat;
- **părinții și alți adulți** să afle cum, în viziunea copiilor mediatori, este respectat dreptul la non-discriminare și protecție împotriva violenței în localitățile și școlile lor;
- **profesorii și alți responsabili de protecția drepturilor copilului** să ia măsuri pentru a reduce numărul de cazuri de discriminare și violență în școală și comunitate.

Copiii mediatori – cine sunt și ce fac?

La începutul lunii septembrie 2012, în fiecare din clasele 5-9, elevii, împreună cu dirigintele, au delegat câte 2 colegi pentru a face parte din echipele de copii mediatori.

Pentru a asigura diversitatea echipelor s-a ținut cont de anumite criterii. Astfel, copiii mediatori au diferite vârste, sunt și fete, și băieți, reprezintă diferite etnii, inclusiv etnia romă, și sunt din diferite sate ale raionului Călărași: Țibirica, Meleşeni, Schinoasa, Bahmut, Veverița, Pîrjolteni, Horodiște, Ursari, Răciula, Frumoasa și Parcani.

Criterii pentru delegarea copiilor mediatori:

- să dorească să participe;
- să fie prietenoși, toleranți;
- deschiși spre comunicare;
- câte 2 elevi din fiecare clasă;
- un băiat și o fată;
- de diferite etnii;
- din diferite localități.

După ce au fost delegați, copiii mediatori au participat la un stagiul de instruire, în perioada 19-22 septembrie 2012, la Chișinău. Ei au avut posibilitatea să-și cunoască colegii din celelalte localități, au discutat despre drepturile copilului, discriminare și violență, grupurile de copii discriminați mai des și unde au loc cazurile de discriminare.

De asemenea, participanții la stagiul au stabilit cu ce se vor ocupa pe parcursul proiectului și după ce reguli se vor conduce în activitatea lor.

„La noi în școală mulți copii nu știu ce înseamnă discriminare, violență, abuz. Dar noi, mediatorii, împreună cu profesorii, le explicăm tuturor elevilor ce înseamnă aceste cuvinte”.
Băiat, clasa a 7-a

„Eu ca mediator când văd așa cazuri, mereu încerc să vorbesc calm și să împac părțile. Îi fac să înțeleagă că toți suntem egali, indiferent că suntem fete sau băieți, mai mari sau mai mici: toți avem aceleași drepturi și responsabilități”.
Fată, clasa a 9-a

Raionul Călărași

În calitate de mediator, participanții și-au propus să:

- observe situații în care se încalcă dreptul copilului la non-discriminare și protecție împotriva violenței în școală sau comunitate;
- medieze soluționarea unor mici neînțelegeri dintre colegii de clasă;
- anunțe profesorii sau alți adulți despre cazurile grave de discriminare și violență pe care le-au observat;
- organizeze împreună cu diriginții și colegii lor activități de timp liber pentru toți copiii, care i-ar ajuta să se împrietenească;
- să se întâlnească periodic cu mediatorii din alte clase pentru a discuta observațiile lor.

Revenind în școlile și comunitățile lor, copiii mediatori au început să ducă observații asupra cazurilor de discriminare. Pentru a determina dacă are loc un asemenea caz, ei se conduc de o listă cu semne, indicii, pe care au elaborat-o la stagiu.

În etapa următoare, copiii mediatori s-au întrunit din nou, la Călărași, pentru a-și povesti unii altora ce au

observat, ce greutăți au întâlnit, ce doresc să facă pe viitor pentru a-și ajuta colegii să comunice fără discriminare și violență. De asemenea, participanții au formulat câteva adresări despre respectarea dreptului copiilor la nondiscriminare și protecție împotriva violenței pentru adulți. O parte dintre aceste mesaje le puteți citi în paginile următoare.

Conform listei elaborate de copiii mediatori, un copil este discriminat atunci când:

- ✓ este alungat, respins din grup și lipsit astfel de posibilitatea de a comunica cu colegii la recreație sau după lecții;
- ✓ este batjocorit, umilit, ofensat, numit cu cuvinte urâte (înjurături, bârfe, porecle), luat peste picior, luat în derâdere, criticat și jignit de colegi sau profesori;
- ✓ este lovit, pișcat, înțepat, îmbrâncit, împins de una sau mai multe persoane;
- ✓ este neglijat de colegi și profesori, care se prefac că acest copil nu există;
- ✓ este notat sau apreciat nedrept, incorect;
- ✓ nu i se dă voie să vorbească din cauza exprimării sau felului de a vorbi.

Ce este dreptul copilului la nondiscriminare și protecție față de violență

Josuți sau înalți, smoliți sau bălai, cu păr creț și negru sau drept și roșcat, cu ochelari sau fără, copiii pot fi discriminați din cauza felului în care arată, precum și pentru că aparțin unei anumite etnii sau confesiuni religioase, sunt fete sau băieți, au o anumită vârstă, o dizabilitate sau convingeri proprii, diferite de ale celorlalți.

A discrimina înseamnă a face diferență între lucruri. Discriminarea socială presupune clasificarea oamenilor în diferite grupuri și tratarea lor inegală, într-un mod negativ. Cu alte cuvinte, putem vorbi despre discriminare atunci când cineva este considerat inferior pentru că este diferit într-o anumită privință și, drept urmare, este tratat altfel decât altcineva.

ÎN VIZIUNEA COPIILOR MEDIATORI...

...**discriminarea** este atunci când un copil este dat la o parte, este exclus din grupul de prieteni, de la joacă, este ignorat, împins sau lovit, tratat urât, ofensat, umilit, luat în derâdere, vorbit pe la spate, numit cu cuvinte urâte, notat pe nedrept sau îi sunt încălcate drepturile în oricare alt mod pentru că învață mai slab, vorbește altă limbă, are altă culoare a pielii, este băiat sau fată, mai mare sau mai mic, are un aspect fizic diferit de semenii sau provine dintr-o anumită familie sau localitate.

...**discriminarea** este nerespectarea drepturilor unor persoane, umilirea lor și excluderea din societate. Unii copii sunt discriminați din cauza etniei, religiei sau vârstei. Fiecare copil poate să fie umilit, respins, luat peste picior, batjocorit, izolat de alți copii la școală sau în sat. În jurul nostru este foarte multă violență fizică și verbală. Toți copiii au aceleași drepturi, indiferent de rasă, religie, naționalitate, vârstă, gen, note, situația financiară, de ceea ce cred sau spun, de familia din care provin”.

Fată, clasa a 9-a

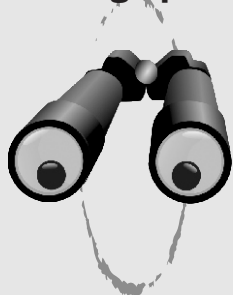
Discriminarea poate fi ușoară sau gravă, de la numirea cu cuvinte jignitoare sau refuzul de a înscrie un copil într-un cerc sau de a-i acorda anumite servicii, până la lovituri, violență, crime. Dar, indiferent cum se manifestă ea, copiii discriminați au mai puține șanse de a se dezvolta și a se bucura de alte drepturi.

După spusele elevilor mediatori, atunci când sunt discriminați, copiii se simt incomod, umiliți, jigniți, înjosiți, rușinați, ceea ce duce la diferite probleme.

De multe ori ei se închid în sine și nu pot să comunice, devin pasivi, nervoși, pot avea probleme de sănătate sau vor să se răzbune și aplică violența față de alții: lovesc, bat, vorbesc cu cuvinte necenzurate. Toate acestea influențează negativ asupra dezvoltării copilului, relațiilor lui cu semenii și adulții, rezultatelor sale școlare etc.

În viziunea copiilor mediatori, discriminarea se manifestă pe motivul capacităților diferite de însușire a materialului școlar, apartenenței la un anumit grup etnic cu propriile

Conform observațiilor copiilor mediatori, în localitățile lor sunt discriminați copiii din mai multe grupuri:

- din familiile cu venituri mici;
- de alte religii;
- care nu locuiesc cu părinții lor din diferite motive sau sunt adoptați;
- cu dizabilități;
- care vin la școală din alte sate;
- care vorbesc cu accent.

tradiții și limbaj, nuanței de piele, aspectului fizic diferit sau provenienței dintr-o familie cu un anumit venit financiar.

Pot fi discriminați atât fetele, cât și băieții, indiferent de vârstă și constituție fizică.

Discriminarea asupra copiilor are urmări mai grave decât asupra adulților. Din cauza că sunt încă în proces de maturizare emoțională și fizică, copiii pot fi ușor influențați să discrimineze alți copii sau să aplice violența asupra semenilor.

Atât fetele, cât și băieții pot fi încurajați de părinți sau profesori să se exprime nerespectuos față de unii copii, să nu vorbească cu alții, să nu-i primească în jocurile lor sau să-i lovească.

„Cel mai dureros este că chiar părinții din familiile cu venituri mai mari își educă copiii să se țină la distanță de cei mai săraci”.

Băiat, clasa a 9-a

„Eu am observat că cel mai mult sunt discriminați copiii care sunt lipsiți de lucrurile necesare, la care părinții sunt plecați peste hotare, care sunt de altă naționalitate și de altă religie. Acești copii sunt discriminați de cei mai mari și de cei care primesc note mai bune”.

Fată, clasa a 7-a

„Principalul motiv din care copiii sunt discriminați este statutul social diferit al familiilor în care trăiesc”.

Băiat, clasa a 8-a

„Discriminarea provine de la copiii care se țin mai mari, mai puternici și îi iau în derâdere pe cei mai slabi, pe cei mai mici, pe cei de altă religie sau etnie”.

Fată, clasa a 8-a

„Unii copii sunt mereu discriminați de alții deoarece sunt de altă etnie, provin dintr-o familie săracă, vorbesc cu accent sau pentru că sunt mai mici sau de alt sex. Ne confruntăm în școală cu așa cazuri zi de zi, nemaivorbind de violența fizică și morală”.

Fată, clasa a 9-a

Unde are loc discriminarea?

Copiii mediatori au remarcat că cel mai des discriminarea se observă în școală (în sălile de clasă, pe coridor, la cantină, la bibliotecă, în sala sportivă, pe stadionul sau terenul școlii), deoarece acolo copiii petrec mult timp și se întâlnesc cu semenii. Dar, cazuri de discriminare a copiilor au loc și în alte medii din comunitate, de exemplu, în parc, la discotecă, în bar, la magazin, la iaz, în stradă, pe terenul de joacă, în autobuz. Unii copii mai sunt discriminați în familie și în grupul de prieteni.

„Cel mai frecvent drepturile se încalcă la școală, unde discriminarea și violența este aplicată între copii”.

Fată, clasa a 7-a

„În școală acest drept nu se respectă. Elevii din clasele mai mari îi lovesc, îmbrâncesc, poreclesc, îi numesc cu cuvinte urtitoare pe cei mai mici. De obicei acești copii sunt bătuți și li se iau anumite lucruri atunci când merg pe drum”.

Fată, clasa a 6-a

„În școală, fiecare copil este discriminat cel puțin o dată pe zi”.

Fată, clasa a 8-a

„În sat, copiii sunt impuși de băieți și oamenii mai maturi să cumpere băuturi alcoolice și țigări”.

Fată, clasa a 8-a

„În mare parte actele de discriminare au loc la școală – locul unde se întâlnesc copii de diferite etnii, religii, pături sociale, cu diferite capacități fizice și mintale”.

Băiat, clasa a 9-a

Ce se face pentru a opri discriminarea?

Multe țări încearcă să oprească discriminarea față de cetățenii săi, în special față de copii, prin adoptarea unor legi care previn discriminarea și asigură drepturi egale tuturor, organizarea unor programe de educație pentru toleranță etc. Aceste măsuri contribuie la aplicarea prevederilor Convenției Națiunilor Unite cu privire la Drepturile Copilului (CDC) în practică, fără ele acestea rămân doar niște „cuvinte frumoase”, fără efect.

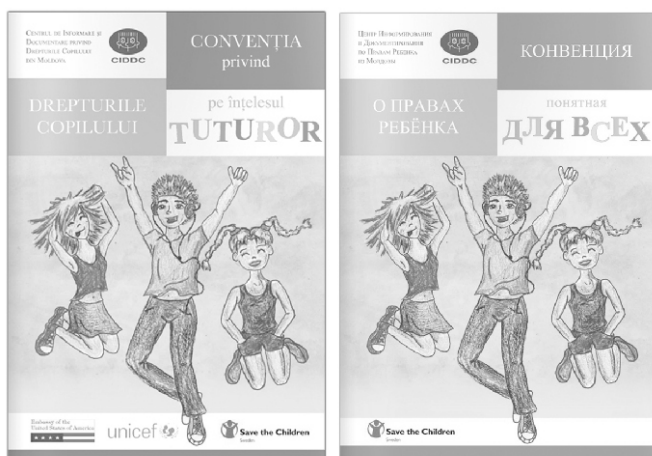
În articolul 2 al Convenției se spune că **statul este obligat** să ia măsuri pentru a proteja copiii de discriminare din cauza etniei, limbii vorbite, culorii pielii, opiniei copilului, convingerilor părinților săi, statutului familiei sau oricare alte cauze. Este important de menționat că atunci când părinții unui copil sunt discriminați, de cele mai multe ori și copilul este discriminat. De aceea CDC interzice discriminarea și față de părinți.

Convenția Națiunilor Unite cu privire la Drepturile Copilului (CDC), art. 2:

1. Statele părți se angajează să respecte și să garanteze drepturile stabilite în prezenta convenție tuturor copiilor din jurisdicția lor, indiferent de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau alta opinie, de naționalitate, apartenență etnică sau origine socială, de situația materială, incapacitatea fizică, de statutul la naștere sau de statutul dobândit al copilului ori al părinților sau al reprezentanților legali ai acestuia.
2. Statele părți vor lua toate măsurile de protejare a copilului împotriva oricărei forme de discriminare sau de sancționare pe considerente ținând de situația juridică, activitățile, opiniile declarate sau convingerile părinților, ale reprezentanților săi legali sau ale membrilor familiei sale.

„După părerea mea, pentru a opri aceste încălcări de drepturi ar trebui să începem de la educația copiilor și părinților”.

Băiat, clasa a 8-a

Tu, ca și oricare alt copil, ai dreptul să te bucuri de toate drepturile din Convenție, indiferent dacă ești fată sau băiat, de ce etnie ești, de religia pe care o ai sau limba pe care o vorbești. Părinții trebuie să-ți explice că tu și toți ceilalți copii aveți drepturi egale. Statul este obligat să întreprindă toate măsurile necesare pentru a te proteja pe tine și pe orice alt copil de discriminare la școală, în instituțiile medicale, în stradă sau în orice loc unde copiii își petrec timpul.

„CDC pe înțelesul tuturor”,
text adaptat de copii

Non-discriminarea este un principiu de bază al Convenției, care susține că toți copiii au aceleași drepturi și interzice discriminările de orice fel față de ei. Acest principiu aduce în vizorul adulților mai multe lucruri:

- **copiii sunt diferiți:** după vârstă, capacități, experiențe, mediul în care trăiesc etc. Aceste diferențe trebuie respectate, nu folosite drept motive pentru discriminare.

- **ceea ce fac adulții afectează copiii în diferite moduri:** având în vedere cele spuse mai sus, profesorii de exemplu, ar trebui să ia în calcul diferențele dintre copii și să folosească diferite metode și tehnici pentru a implica toți copiii în timpul lecțiilor. Dacă ar folosi o singură metodă, o parte din copii vor fi tot timpul excluși.

- **cei care lucrează cu copiii** trebuie să-și adapteze activitățile la nevoile și interesele lor și să-și evalueze în permanență activitatea ținând seama de diferențele dintre copii.

Adresările copiilor către responsabilii de protecția drepturilor copiilor

În activitatea lor de monitorizare, copiii mediatori au ajuns la ideea că actorii principali care pot să reducă sau să elimine discriminarea în viața copiilor sunt adulții care îi înconjoară: părinți, profesori, asistenți sociali, polițiști, lucrători medicali etc. Anume ei sunt cei care contactează cu copiii în fiecare zi, au puterea și autoritatea pentru a lua măsurile necesare ca să-i protejeze de discriminare și violență.

A apărut broșura „Ascultă vocea copilului tău”, adresată părinților și altor persoane care au în grija lor copii, pe termen lung sau scurt.

Din broșură puteți afla ce este participarea și ce beneficii aduce, cum puteți încuraja copilul să-și exprime părerea în familie și cum îl puteți susține să-și facă vocea auzită în școală și comunitate.

Broșura poate fi găsită pe pagina web a Centrului:

www.childrights.md/files/vocea-copilului-parinti.pdf

Pentru părinți

Copiii mediatori sunt convingși că părinții, îngrijitorii au un rol foarte important în eliminarea discriminării. Ei sunt cei care își pot susține copiii dacă au fost discriminați. Din păcate, mulți părinți nu știu prin ce trec copiii lor din mai multe cauze: copiii nu le spun părinților pentru că au frică să nu agraveze conflictul prin care trec, se tem de reacția părinților, adesea părinții lucrează mult și au puțin timp pentru comunicare cu copilul ș.a.

Din observațiile copiilor mediatori, unii părinți le spun copiilor lor cu cine să se joace, să comunice sau să prietenească și cu cine nu. Adesea aceste sfaturi ale părinților duc la relații neprietenoase, discriminări și violențe între copii.

Mediatorii au venit cu niște propuneri cum părinții își pot ajuta copiii să facă față posibilelor situații de violență și discriminare. Aceste sugestii pot ajuta părinții nu doar să-și protejeze copiii, dar și să-și îmbunătățească relația cu ei și să-i ajute să devină mai încrezători în forțele proprii.

„Ca nici un copil să nu fie discriminat, părinții trebuie să știe cât mai multe despre ei. De aceea, oferiți timp de comunicare cu copiii voștri și atunci copiii o să fie bucuroși și o să știe că persoanele dragi îi iubesc.”

„Violența nu rezolvă o problemă. De aceea dorim să nu încurajați copiii dumneavoastră să aplice violența în relațiile cu alți copii.”

„Uneori copiii voștri sunt discriminați în public, pe terenul de joacă, în curtea școlii. Din cauza aceasta ei nu doresc să vorbească cu nimeni, sunt timizi și se închid în sine. Copiii dumneavoastră au nevoie de sprijin din partea voastră, a părinților.”

„Dacă observați că copilul dvs. este discriminat de alt copil, anunțați profesorii sau părinții lui, iar dacă copilul dvs. discriminează pe cineva, vorbiți cu el în așa mod, încât să nu mai procedeze în felul acesta.”

din comentariile copiilor mediatori

- **Găsiți timp pentru a comunica cu copilul dvs.;**
- **Interesați-vă cu ce se ocupă copilul dvs., ce se întâmplă la școală, în grupul de joacă;**
- **Dați-i voie să-și exprime părerea, ascultați-l și luați opinia lui în considerare;**
- **Acceptați-vă copilul așa cum este, fiți aproape de el, ajutați-l în momentele grele, spuneți-i că-l iubiți și îl înțelegeți.**

Pentru profesori

Școala este instituția în care copiii petrec o mare parte din viața lor. Rolul școlii este nu doar să le ofere elevilor educație și instruire, dar și să asigure un mediu în care ei se pot simți în siguranță, protejați și încurajați să se descopere pe sine și pe colegii săi. În acest sens, fiecare școală ar trebui să aibă un program de prevenire a discriminării și violenței față de elevi, care ar ajuta cadrele didactice și administrația să oprească discriminarea și tachinările.

Și copiii mediatori sunt de părerea că profesorii sunt responsabili de protecția drepturilor copilului în școală. Ei sunt mereu alături de copii și au misiunea de a-i pregăti pentru o viață responsabilă și activă de adult, de a-i ajuta să-și aleagă o profesie utilă și să întemeieze o familie. Din păcate, majoritatea incidentelor de discriminare se întâmplă în afara vizorului profesorilor. Dacă elevii vă povestesc despre o asemenea întâmplare, luați o atitudine serioasă față de ceea ce vă spun, ascultați cu răbdare, spuneți-le că ceea ce a avut loc este dureros și inacceptabil și asigurați-i că au dreptul să nu fie abuzați.

De asemenea, din spusele copiilor mediatori, uneori elevii se simt discriminați chiar de profesori. Pentru că nu toți copiii pot asimila cu succes întreg programul școlar, copiii mediatori îndeamnă profesorii să nu facă comparație între ei, ci să-i respecte pe toți în mod egal, să fie înțelegători, calmi, să aibă răbdare cu ei, să-i ajute atunci când au nevoie.

Iată și alte mesaje pe care copiii mediatori au dorit să le adreseze profesorilor și directorilor de instituții.

- ▷ Ajutați-ne să ne dezvoltăm capacitățile fizice, mintale, talentele și personalitatea;
- ▷ Tratați-ne pe toți egal, pentru că toți avem aceleași drepturi;
- ▷ Nu ne împărțiți în tabere: deștepți și mai puțini deștepți, după situația financiară a familiei, etnie, religie, cunoștințe, sex etc;
- ▷ Ajutați-ne atunci când cineva ne încalcă drepturile;
- ▷ Acordați-ne mai multă atenție, nu numai atunci când avem probleme;
- ▷ Discutați la lecție cu toți elevii, nu doar cu câțiva și includeți-ne pe toți în diferite activități;
- ▷ Organizați lecții la tema „drepturile copilului”, la care să se vorbească despre discriminare;
- ▷ Permiteți-ne să ne exprimăm, ascultați-ne și respectați-ne opiniile;
- ▷ Discutați cu noi despre problemele care apar în școală;
- ▷ Mai dați-ne o șansă atunci când greșim;
- ▷ Nu aplicați violența, fiindcă ne dați exemplu.

“În școală există discriminare și multă violență. Elevii se numesc cu cuvinte urâte, se bat, se iau în derâdere și uneori chiar se amenință. Când observați cazuri de discriminare, interveniți în așa mod, încât toți participanții la conflict să ajungă la o înțelegere. Atrageți atenție la conflictele care au loc în școală și anunțați părinții despre cele întâmplate, comunicați mai des cu ei. Vă rugăm, implicați-vă mai activ în aceste cazuri și respectați drepturile copilului.”

“Nici un copil nu poate fi fericit dacă este discriminat la școală pe baza capacităților. Dorim ca profesorii să asculte opinia tuturor copiilor, să ne acorde ajutor când avem nevoie, să ne trateze pe toți egal, să respecte cultura, tradițiile, obiceiurile tuturor copiilor și să protejeze copiii de discriminare.”

“Noi știm că profesorii mereu își ajută elevii, dar în anumite cazuri ei îi discriminează. Dacă elevii care învață mai rău greșesc ceva, nu le pun nota corect, strigă, îi numesc pe porecle, îi lovesc, dar dacă greșește un elev care învață bine, aceasta nu se întâmplă. De aceea, dorim ca dumneavoastră, profesorii, să-i încurajați mai mult pe copiii care sunt discriminați, să-i susțineți în ceea ce fac.”

din comentariile copiilor mediatori

„De multe ori profesorii iau apărarea unui singur copil, fără să încerce să împace ambele părți. Astfel, fără să-și dea seama, ei singuri discriminează”.

Băiat, clasa a 9-a

Introducerea unor politici, proceduri și instrucțiuni privind prevenirea discriminării și violenței ar permite crearea în școală a unui mediu sigur, în care copiii și profesorii s-ar simți bine și ar putea stabili relații constructive. În cadrul cursului de instruire din luna august 2012, 25 de profesori din instituțiile implicate în proiect au întocmit o listă cu criterii pentru elaborarea, moderarea și analiza unui proiect didactic la dirigenție, pentru promovarea incluziunii sociale. Cele 12 criterii includ crearea condițiilor egale de participare pentru toți copiii, asigurarea unei atmosfere în care copiii se pot exprima, comunica asertiv și stabili relații pozitive, includerea activităților care pun în valoare diferite aspecte ale identității fiecărui elev, care ajută copiii să recunoască situațiile în care au fost discriminați, să-și ceară drepturile și să apeleze la instituțiile și persoanele responsabile de asigurarea și protecția drepturilor copilului. **Asemenea criterii sunt parte importantă a unor astfel de politici.**

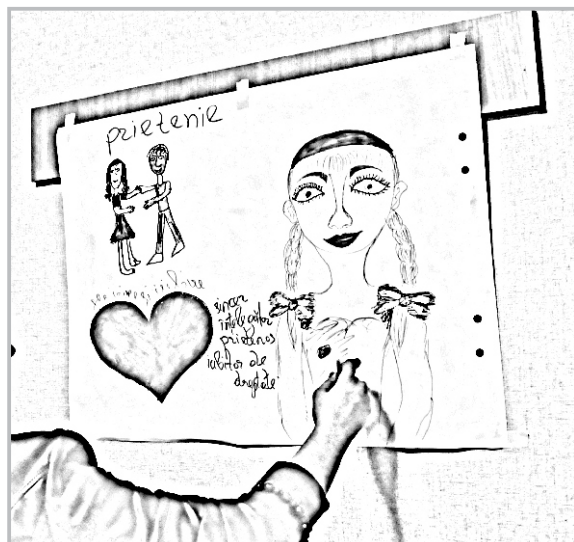
Pentru copii

Copiii mediatori au formulat și niște mesaje adresate colegilor, prietenilor și altor semeni. Prin aceste adresări ei vor să-i ajute să înțeleagă mai bine ce este discriminarea, cum se manifestă și cum fiecare poate contribui la prevenirea ei.

„Probabil, fiecare copil s-a simțit discriminat vreodată. Da, e o situație jignitoare și neplăcută, dar nu e vina celui ce este discriminat”.

Fată, clasa a 8-a

Copiii mediatori doresc ca toți copiii să-și cunoască drepturile și să fie mai atenți și respectuoși unii cu alții. Iată și alte lucruri pe care le poate face fiecare pentru a nu-și discrimina colegii:

- să fim prietenoși, respectuoși unii cu ceilalți și să nu folosim violența;
- să ne înțelegem reciproc și să ne respectăm unul pe altul;
- să comunicăm între noi liniștit și amabil;
- să ne ajutăm unii pe alții și copiii care învață mai slab;
- să nu insultăm și să nu poreclim alți copii, indiferent din ce sat vin;
- să le spunem părinților ce se întâmplă la școală, în grupul de joacă;
- să ne adresăm la părinți, profesori sau psiholog, dacă avem probleme.

Buletinul „Diferiți și Egali” este editat prin contribuția a 52 de copii, elevi din instituțiile de învățământ din Țibirica, Răciula, Bahmut și Pîrjolteni. Buletinul apare în cadrul proiectului „Includerea socială a copiilor prin participare”, implementat de Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului din Moldova (CIDDC), în parteneriat cu Direcția Învățământ Călărași. Proiectul este susținut financiar de Programul Egalitate și Participare Civică al Fundației Soros-Moldova.

Conținutul și opiniile publicate în acest buletin nu reflectă neapărat poziția Fundației.

Publicația poate fi găsită în variantă electronică la adresa: www.childrights.md/files/buletin1.pdf

Dacă doriți să aflați mai multe despre drepturile copilului, inclusiv dreptul la non-discriminare și prevenirea abuzului, vizitați pagina noastră web www.childrights.md. Pentru orice întrebări, comentarii sau propuneri, contactați-ne la numerele de telefon: (022) 747813, 716598, 744600 sau la adresa de e-mail: ciddc@yahoo.com

Echipa de proiect: Cezar Gavriluic, Diana Panico, Claudia Danii, Irina Gușan, Iosif Moldovanu, Smiljana Simeunovic Frick.

© CIDDC

Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului din Moldova (CIDDC)
Str. E. Coca 15, MD-2008 Chișinău, Republica Moldova

Tiraj: 700 de exemplare
Chișinău, 2013